

NIKAD NISMO BILE OVDE

ANDREA BARC

Prevela
Eli Gilić

■ Laguna ■

Naslov originala
Andrea Bartz
WE WERE NEVER HERE

Copyright © 2021 by Andrea Bartz Inc.
Translation copyright © 2022 za srpsko izdanje, LAGUNA

Posvećeno
Džen Veber, mojoj saputnici i najodanijoj prijateljici

PRVO POGLAVLJE

Kristen je otrčala do ivice trema pa čučnula i ispružila dugačku ruku. Opipavala je lozu, podizala listove i otkrivala tanane stabljike ispod njih. Zamislila sam kako se nagine i pada, čas je tu, čas nije, a zaostali obris njene prilike i dalje mi lebdi pred očima. Ne znam zbog čega. U trenutku ludila zamislila sam kako je guram.

Umesto toga sam se pridigla od stola. „Kristen, nemoj“, dobacila sam. Bile smo same na drvenom tremu podignutom na drvenim stubovima iznad vinograda, a cele nedelje smo gotovo svugde bile jedine gošće. Prazni restorani, puste pijace, turistički biro i bez ljudi. Tek povremena grupa drugih posetilaca koja bi stajala ili sedela u blizini iako su svi imali sav taj prostor za sebe.

Zvuk pucanja i Kristen je ustala, držeći zeleni čokot. Stavila je grozd u usta i zamišljeno zagrizla. „Nije loše. Hvataj.“

Nisam uspela da uhvatim čokot i grožđe je palo na staklenu ploču stola. Osvrnula sam se i probala grozd – kiselnasti prasak na jeziku.

„Rekao je da je slabo rodilo ove godine. Nisi morala da uzmeš baš ceo čokot.“

Smestila se na stolicu i podigla čašu gorkog piska, zelenog poput limete i penušavog. „Ostaviću im još nekoliko pezosa pre nego što odemo. Bila sam gladna.“ Čašom je kucnula svoju. „Bolje je da ukradem malo grožđa nego da mi padne šećer, zar ne?“

„U pravu si.“ Kristen ume da ukaže na suštinu kad je nervozna od gladi.

Čovek s maramom oko glave posmatrao nas je s drugog kraja polja, tik pre nego što se loze sretnu s redom grmolikog drveća. A iza stabala su se nazubljena brda pružala sve do horizonta. Kristen je mahnula radniku i on joj je klimnuo glavom.

Zadržala sam poslednji gutljaj na jeziku. Svakog dana smo pijuckale to piće: sok od limete, šećer u prahu i žučkasti brendi za koji se Čileanci kunu da je nastao pre peruanskog piska. Osetila sam nalet još jednog „pa, nije li ovo sjajno!“ trenutka, divno netaknutog strahom koji mi burgija mozak poslednjih trinaest meseci. Evo me, na najboljem putovanju u životu: sedam noći u Južnoj Americi, istraživanje strmih planina i plodnih dolina između njih s devojkom koji mi je najbolja prijateljica više od decenije. Tako osvežavajući i sladak koktel da mi se činilo da sam zakoračila u morsku penu. I ostale su nam još dve noći.

Pored Kristen je sve bolje, njeno samopouzdanje je nalik sigurnom staklenom zvonu u nepoznatom, grubom svetu. Kad smo se zagrlile na aerodromu pre gotovo nedelju dana, oči su mi se ispunile suzama olakšanja. Nisam je videla godinu dana – godinu dana obeleženih napadima panike, košmarima i vrištanjem u jastuk, pod tušem a povremeno i sebi u pesnicu. Ali u Santijagu, kad smo iznajmile automobil i otisnule se na sever pustim auto-putevima, Kristen je bila živahna kao i uvek. Zaklicala je kad se ukazao Tihi okean, trubila grupici debeljuškastih alpaka pored puta. Uzvikivala je dok je upirala prstom u tezge s voćem kraj puta, ustalasila kukuružišta s redovima pravim kao da su ih crtali lenjirom, debelo povrće koje je bujalo na sunčanim poljima. I nebo, nebo, tako plavo

nebo, samo što nije pucketalo od svežine, kako se obrušavalo u okean s jedne strane i podizalo nad naboranim vrhovima s druge. Njeno prisustvo je kao umirujući miris, zanaks u spreju, pa sam dozvolila sebi da se opustim.

Provele smo prvu noć u Sereni, gde smo s bušnim kornetima sladoleda šetale po ozelenjenom gradskom trgu i odsele u hotelu sa zidovima jarkih boja s kojih su nas svetitelji sa ikona gledali dok smo spavale. Previše turistički, zaključile smo, pa se sledećeg jutra odvezle u unutrašnjost. U Pisko Elkiju smo otišle na čas joge kod žene s krivim kolenima i kosom do kukova; dok smo stajale u pozi planine i zadržavale vazduh, izjavila je: „Osmeh je gorivo za vaš *corazón*, vaše srce.“ Druge noći su nas u kaficu startovala tri nemačka studenta i strava se vratila uz riku pantera koji je čekao u zasedi. Kristen je prihvatila uzde – šarmantna je i može da priča sa svima – pa kad je videla strah u mom pogledu, učtivo je otkačila kočopernu trojku i izvela me u noć.

„U redu je, ja sam, tu sam“, mrmljala je dok me je vodila mračnim ulicama prema hotelu. „Kristen je tu.“ Glas joj je bio melem; njene reči umirujuće ćebe. Spakovale smo se i sutradan produžile dalje.

A jutros smo stigle ovamo, u Kiteriju. U prvi mah sam se uplašila zato što je tako pusto. Ostavile smo automobil na parkiralištu pa tumarale strmim ulicama, vukući kofere kao malodušnu decu – satima, kako mi se činilo – dok nismo našle otvoren hotel. Tamo sam se domogla ključeva malog apartmana u kome je pokrivač bio vlažan uprkos suvom planinskom vazduhu. Sunce je tonulo i shvatila sam da bi pustoš ovog grada mogla da bude prednost: manje muškaraca će nam dosađivati, dvema devojkama koje same šetaju noćnim ulicama. Znaš šta kažu za žene koje putuju same.

Kristen je popila poslednji gutljaj koktela. „Znaš šta bi trebalo da uradimo? Rođendanske želje.“

„Rođendan mi je tek za dve nedelje.“

„Znam, ali hoću da to uradimo uživo. A ovaj je jubilarni!“

To nam je bio običaj – da svake godine govorimo šta jedna drugoj želimo. Dobila sam tu ideju kad sam pročitala da su dve najbolje prijateljice i poslovne partnerke jedna drugoj pisale novogodišnje odluke.

„Ja ću prva“, rekla je i okrenula se prema lozama. „Za rođendan ti želim, draga moja Emili... da nekome iz te tvoje firme dođe iz dupeta u glavu i da te unaprede kao što zaslužuješ.“

„To bi bilo lepo.“ Pre nekoliko meseci sam rekla kako bih volela da postanem izvršna direktorka, ali moj šef u *Kibli* je neorganizovan, spor i gubi vreme na gluposti. Međutim, dopada mi se tamo, dobila unapređenje ili ne. Radim kao projektna menadžerka u novoosnovanoj firmi koja šalje sirovu, organsku mačju hranu vlasnicima ljubimaca koji imaju previše novca. Kolege su mi mladi hipsteri, a to se odnosi i na Priju, s kojom sam najbližija. Fotografije mačaka su doslovno svugde.

Ipak, nisam rekla Kristen da, kad god ugledam zvezdu padalicu, dunem u cvet maslačka ili vidim da sat pokazuje 11.11, krišom poželim da nađem divnog partnera i skrasim se. Deluje mi previše antifeministički, previše sentimentalno da bih izgovorila. Ali pošto je Kristen na drugom kraju sveta, a sve moje prijateljice se udaju (dođavola, već dobijaju i decu) strpljenje me izdaje. A možda sam konačno na dobrom putu...

„Rekao je da će ovog meseca početi da razgovara s kandidatima“, kazala sam. „Smešno je što se ponaša kao da nema vremena čak ni da *razmisli* o upražnjenom mestu. Kao da je prezauzet spasavanjem sveta, jednim mačjim probavnim traktom za drugim.“

„Mačkari su najgori ljudi. Kažem to kao prava ljubiteljka mačaka koju jedino alergija sprečava da ima jednu.“

„Mislim da je njegova posvećenost nekako slatka!“

Kristen je frknula. „Ceo posao je utemeljen na ljudima koji su opsednuti ravnodušnim životinjama.“

„Raselova mačka nije ravnodušna. Moći ga voli. Videla sam snimke.“ Kristen je prevrnula očima, a ja sam se nagnula prema njoj. „Ma daj, volim svoj posao.“

„Izvini, izvini, izvini.“ Odmahnula je rukom. „Dobro, sad je red na tebe.“

„U redu. Za tvoj rođendan, koji je tek za četiri meseca, želim ti... hmm.“ Kucnula sam čašu. *Da shvatiš da mrziš Australiju. Da se vratiš u Milvoki. Da sve bude kao ranije.* „Nadam se da ćeš smisliti nešto da tvoj glupi šef dobije otkaz i da ti onda bude hiljadu puta bolje na poslu. Ili da nađeš drugi posao koji će te usrećiti.“

„Nije pošteno, samo si iskopirala moju želju!“

„Tako je u tridesetim, zar ne? Napredovanje u karijeri. Bar *imamo* posao.“

„Istina. I hvala bogu što smo čistu zaradu potrošile na nešto dobro.“ Mahnula je rukom prema vinogradu, čiji su se besprekorni redovi sužavali u daljini. Iza njih su se naborane planine crvene na sunčevoj svetlosti koja je tonula. Ptica je sletela na ivicu trema destilerije i piskavo se oglasila. Slatka patagonijska zeba, žuta kao žumance – prepoznala sam je iz dokonog istraživanja za radnim stolom u Milvokiju.

Kucanje u blizini. Verovatno detlić, ali pre nego što sam to shvatila, uspomena mi je sevnula pred očima. *Prestani. Prestani. Prestani.* Kristen iskolačenih očiju dok se odmiče, cipela isprskanih krvlju. Trenutak koji je promenio sve, kad se život uredno prepолоvio na Pre i Posle.

Kristen je gurnula naočare za sunce uz nos i popustljivo mi se osmehnula. Uzvratila sam joj.

Nema razloga da brinem. Čak je i događaj s Nemcima bio bezazlen. Nema čudaka koji vrebaju u uglovima i pohotno nas gutaju pogledom. Nema pijanih tipova koji stoje malkice preblizu ili nas prate, samo nekoliko koraka dalje na mračnim ulicama. Nema razloga za strah.

Pogledala sam Kristen i osetila nalet topline.

Sve je ispalo savršeno.

Debela pčela je zujala oko naših čaša. Kristen je mahnula rukom, neustrašiva.

„Čini mi se da osim nas nema nijednog stranca u prečniku od nekoliko kilometara“, primetila sam. Izdvojenost je bila istovremeno uzbudljiva i uznemirujuća.

„Neće potrajati. U turističkoj brošuri piše da svi turistički autobusi stižu subotom.“ Protekla je ruke, otkrtila noge pa ih ponovo prekrstila. Kristen je u Sidneju postala opsednuta krosfitom i njeni udovi mi i dalje deluju čudno. Preplanuli i zategnuti, kao da im je mesto na nekom drugom telu.

Preselila se u Sidnej pre osamnaest meseci; firma za istraživanje tržišta u kojoj radi otvorila je filijalu u Australiji i šef ju je podstakao da se prijavi. Zapanjila sam se kad je pristala, gundajući kako joj je dosta rodnog Milvokija zato što je mala, polarizovana zajednica.

Kristen u Australiji: delovalo je kao hir, prolazan i čudan. Nisam poznavala odraslo doba bez nje, otkako smo se sprijateljile na studijama ekonomije na Severozapadnom univerzitetu pa se zaposlile u Viskonsinu i delile oronuli stan nedaleko od Brejdi strita. Zajedno smo se snalazile u postdiplomskim godinama obeleženim lošim sudarima, dobrim poslovnim vestima, teškim noćima i još težim jutrima sve dok nismo uletele, svežih lica, pobednički, u kasne dvadesete, ja sa stanom u Fift vordu, a ona nekoliko kilometara dalje u Rivervestu. Nehajno smo pričale kako ćemo jednog dana jedna drugoj biti deveruše, kako će ona biti „teta“ mojoj budućoj deci. Dotle sam već zavolela Milvoki sa širokim šetalištem pored jezera, brojnim festivalima i srdačnom malom umetničkom i muzičkom scenom, koja je imala talente kao i veći gradovi, ali bez velegradske nadmenosti. Mnogo sam se trudila da njene pritužbe na grad ne shvatim lično.

Naravno, bilo mi je drago zbog nje, ali umalo me nije progutalo samosažaljenje: izostavljena i ostavljena, ostavljena,

ostavljena, ostavljena. U njenom odsustvu podlegla sam depresiji, ali naterala sam se da guram dalje iako sam se osećala kao da mi sloj prašine sputava svaki pokret. Ali zadržale smo običaj koji smo započele u Milvokiju: godišnja putovanja na egzotično daleko mesto koje većini ljudi nije na spisku.

Pre toga sam bila samo na popularnim turističkim destinacijama (London, Kankun, Pariz...) pa mi je svaki odmor s Kristen delovao kao prelazak u drugu dimenziju, gde bi me omamili zvuci, mirisi i vidici. Prvo Vijetnam, Hoj An i Hanoj, razgledanje uskih kuća, noćnih pijaca i kitnjastih hramova šarenijih od polja makova. Zatim Uganda, gde smo potrošile svu ušteđevinu na iskustva koja se dešavaju samo jednom u životu, a gomilala su se kao sneg, najpre čudesna a kasnije, začudo, normalna: gledanje gorila u oči nalik klikerima u Bvindiju, vožnja čamcem pored nilskih krokodila i grupica debelih nilskih konja, lav koji nas je gledao dok smo se držale za ruke u zadnjem delu džipa koji nas je vozio po dolini Kidepo.

Na trećem putovanju – u Kambodži – sve je krenulo po zlu. Tad smo došle iz suprotnih krajeva sveta i jedva sam čekala da stalno budemo zajedno, što smo uzimale zdravo za gotovo dok smo obe živele u Milvokiju. Nikad ne bih pretpostavila da će doći do zastrašujućeg obrta, da će se to pretvoriti u moj lični film strave i užasa. Ali Kristen mi je pomogla, kao i uvek, spasla me je, brinula o meni. A sad smo ovde – poslednji trenuci u čileanskoj dolini Elki smanjuju se poput plamena stare sveće, a naš odnos je sjajan.

Kristen je bacila grozd uvis pa ga vešto uhvatila ustima. Široko se osmehivala dok je žvakala.

„Otvori usta, Em.“ Podigla je još jedan grozd kao strelicu.

„Neću!“

„Pusti me da pokušam! Stvarno dobro gađam.“

„Ne verujem ti.“

„Ha, imaš posla s najboljom košarkašicom škole Kralj nad kraljevima, i to triput zaredom. Evo, ubaci mi ti jedan u usta.“ Opustila je vilicu.

„Ovo neće ispasti dobro“, upozorila sam je, smejući se pa bacila grozd prema njoj. Odbio joj se od brade i uleteo, neverovatno, u njenu praznu čašu. Zadržano smo razrogačile oči.

Bilo nam je potrebno nekoliko sati da nađemo ritam u Čileu. Za vreme duge vožnje od aerodroma u Santijagu bila sam zahvalna što ponovo uživam u Kristeninoj energiji, njenoj opuštanoj samouverenosti i blistavoj vrcavosti. Ali živci su mi očvrslili i zasjali kad je uz krckanje šljunka zaustavila iznajmljeni automobil ispred tezge s empanadama. Ručale smo naslonjene na vruću haubu pod pogledom kršne kuvarice naborane kože. Žene koja je bila potpuno sama, samo patrljasto drveće i prašina što guši kilometrima naokolo – pokušala sam da joj se srdačno osmehnem.

Trouglovi od testa bili su nadeveni celim tvrdo kuvanim jajetom i začinjnim mlevenim mesom. Ne razmišljajući, podigla sam telefon da napravim fotku.

„Šta radiš?“ Kristen je progutala zalogaj i izvila obrve. „Za si zaboravila?“

„Nisam htela da je objavim“, promrmljala sam, pocrvenevši.

„Daj mi to.“ Sunce joj je obasjalo ispružen dlan. Ultraljubičasti zraci su joj osvetljavali svaki nabor dlana, svaki žleb na vrhovima prstiju. Ostala sam nepomična pa je pokazala rukom da joj dam. „Znaš pravila.“

Grmlje oko nas zašuštalo je na vetru. Žena je podigla pogled s pulta na kome je razvijala testo.

Stavila sam joj telefon na dlan i Kristen se široko osmehnula. „Digitalna detoksikacija je upravo počela.“

Nismo to više potezale. Telefoni su nam sad u tašnama, za hitne slučajeve, ali isključeni, mrtvi pravougaonici od metala i stakla. Kad smo bile u Kambodži, provele smo prve dve noći u joga centru u kome telefoni nisu dozvoljeni i rešile smo da nastavimo u tom duhu. Tad se ta odluka pokazala veoma dobrom. Toliko sreće, toliko sitnih slučajnosti se poklopilo da nas dovedu dovede: žive, bezbedne, slobodne.

„I, kuda ćemo sledeće godine?“, pitala sam.

Kristen je zakotrljala grozd između prstiju. „Turska mi je visoko na spisku. A nisi li rekla da si čula dobre stvari o Gruziji?“

Odmahnula sam glavom. „O Gruziji? Ne znam ništa o njoj.“

„Mogla bih se zakleti da si pričala o tome.“ Zaškiljala je.

„Pa, Turska bi bila lepa“, rekla sam. „Navodno je Istanbul veoma živ grad.“

„Razmišljala sam i o Maroku. Cenkanje na bazarima, jahanje kamila u pustinji i koješta.“

Jedna misao mi je sinula, ali potisnula sam je na vreme. *Aron je bio u Marakešu pre nekoliko godina*. Izašli smo na četiri sudara posle više meseci opuštenog časkanja u kafeteriji u kojoj radi. Izgleda da su četiri izlaska bila dovoljna da mi osvoji um jer su mi sanjarije poput mehurića plutale prema mogućnosti zabavljanja.

Nisam još ispričala Kristen za njega – zato što je odgovorila „ne“ i namrštila se kad sam je pitala je li upoznala nekog zanimljivog mladića. Kristen nije imala nijednog ozbiljnog momka sve vreme koliko je poznajem, a izbrisala je naloge na aplikacijama za upoznavanje posle šest meseci u Sidneju, razočarana zato što je i tamo traženje dečka frustrirajuće koliko i kod kuće. Ne mogu reći da *nisam htela* da joj kažem, samo nisam želela da frajeri budu glavna tema, da potisnu razgovore o našim snovima, planovima i unutrašnjim svetovima... a pre bih umrla nego se razmetala time što mi se posrećilo. Godinama nisam bila tako uzbuđena zbog nekog mladića i nisam htela da ureknem. Čak sam se odlučila za glupu, tajnu probu: uskoro ću uključiti telefon da vidim je li mi poslao poruku. Ako se pokaže da je iole zainteresovan, ispričaću Kristen za njega.

Skočila sam – vlasnik destilerije mi se niotkuda nagnuo preko ramena. Uzeo je obe čaše. Prsti su mi zabrideli od navale kortizola, kakva preterana reakcija.

„Hoćete li još nešto?“, pitao je. „Uskoro zatvaramo.“

Dok smo izlazile, Kristen mu je pružila ruku i ponovo pitala kako se zove. „Hvala veliko, Pedro“, rekla je još jednom, a ja

sam dodala još nekoliko *gracias*. Šalile smo se zbog toga dok smo se vozile iz Santijaga – čitala je sve znakove s američkim naglaskom, a ja sam se trudila da nabacim što bolji španski akcenat, brzo pomerajući jezik kao što sam naučila u osnovnoj školi: „To je *Čigvaloko* i drago mi je što ti se groznim prevodilačkim uslugama mogu odužiti za vožnju.“

Kristen se široko osmehnula dok joj se kosa boje meda vijorila pored otvorenog prozora. „Znaš da ne moraš da mi se odužiš ni za šta.“

DRUGO POGLAVLJE

Ćutke smo se pele do hotela krivudavom planinskom stazom između strmih provalija i povremenih pasa što su lajali. Taj predeo je poznat po gledanju u zvezde pa nije bilo ulične rasvete, a tremove su osvetljavale mutno narandžaste sijalice.

„Šta ćemo za večeru?“, pitala je Kristen. Zaustavila se da pomiriše žbun fuksije. „Ne miriše.“

„Išla bih tamo gde smo ručale.“ Izvukla sam inhalator iz torbe. Uspon i proređen vazduh nisu smetali mojoj drugarici, ali ja nisam u odličnoj formi kao ona. „Tvoj obrok s kinoom izgledao je odlično. I iako sam mislila da to nikad neću izgovoriti, empanade su mi se blago smučile.“

„O bože, i meni.“ Zastala je u hotelskom prilazu. „Nadala sam se da ćeš to reći. Istuširaću se pre večere.“

„Nema žurbe.“ Izvadila sam ključeve iz tašne i otključala kapiju. U mraku smo zaškiljile prema stazi od opeke. Hotel je čudno uređen: sobe su grupisane u četiri zasebne zgrade i ulazi se iz dvorišta kao u motelima. Lepši je od smeštaja koje uglavnom biram, a i skuplji, ali Kristen je zahtevala da časti i nije se obazirala na moje protivljenje dok je pružala svežanj novčanica.

Kristen je imućna, što me je na faksu intrigiralo jer sam bila preterano zaštićena predstavnicom srednje klase. Nije pričala o

tome, ali krišom sam skupljala dokaze: dok sam ja pokrivala krevet prugastim čaršavom iz *Targeta*, njen krem pokrivač imao je umetnički razlivene nijanse od tirkizne do kobaltno-plave. Moja stajaća lampa bila je jeftina, plastična s udovima raširenim poput Meduzinih zmija, dok je u njenom uglu stajala elegantna nalik baklji. Pominjala je putovanja na egzotična mesta čija su imena zvučala kao iz naučnofantastičnih knjiga (Ljubljana, Brno, Zagreb, Baku), ali nikad se nije razmetala, nikad nije o svom poreklu govorila s hvalisavim ponosom ili još upadljivijom skromnošću.

Ključ je škljocnuo i uteturale smo se u apartman s onim trenutnim olakšanjem zato što smo pobegle spoljnom svetu. Spustila sam torbu na stolicu, a Kristen se zatvorila u kupatilo. Ne znam zašto, ali premestili su nas u apartman – ili zato što smo jedine gošće ili zato što je samo to ostalo slobodno, koliko sam razumela svojim ograničenim španskim. Uglavnom sam uspevala da sročim sve što je potrebno da kažemo, ali mozak bi mi stao kad mi meštanin odgovori brzo kao kad se kamen kotrlja niz brdo. Koliko god molila da uspore („*lentamente, por favor, palabras por palabra*“), samo bi sve ponovili istim tempom pa se osmehnuli s iščekivanjem. I Kristen bi se zagledala u mene i onda bi svi čekali da moj usporeni mozak proradi dok bih se sve više nervirala.

Bar u apartmanu možemo da pričamo samo na engleskom. Bacila sam se na kauč, morskoplavu grozotu, pa pogledala kroz prozor: danju je pogled divan, smeđe planine s nekoliko šarenih kuća u podnožju, ali sad se vidi samo zvezdano nebo nad crnom zemljom. Čula sam da voda curi po pločicama u kupatilu pa izvadila telefon i povezala se na bežični internet. Dugačak niz Prijinih poruka o urnebesnom trenutku na sastanku svih zaposlenih koji sam propustila. I tri Aronove poruke: najluđe vesti iz Milvokija koje je našao.

Ozarila sam se. Položio je ispit – ispričaću Kristen za njega večeras, kad se ukaže zgodan trenutak. Razumeće zašto ga

nisam pominjala; biće joj drago što nisam htela da cele nedelje prežvakavamo moje sudare. Naravno, neću joj reći drugi razlog što sam ćutala: Kristen ima neverovatno visoka merila za mene pa je podozriva kad je reč o mom ljubavnom životu. Ona primećuje crvene zastavice koje mi promaknu, znakove upozorenja koje ne želim da vidim. Hvala bogu da je Aron prošao moj ispit – Kristenin bi sigurno bio stroži.

Ipak, Aron izgleda kao dobar momak, što je čudo nad čudima. Naše upoznavanje je filmski kliše: ćaskali smo dok mi je pravio late s ovsenim mlekom, kafu koju naručujem svakog dana u kafeteriji *Mona* u ulici u kojoj mi je kancelarija. S vremenom sam saznala da se oporavlja od raskida. A prošlog meseca samo što nisam zinula kad mi je tražio broj.

Volim da izlazim na sudare, ali izgledalo je da to ne vodi nikuda s mladićima koje sam upoznavala preko aplikacija ili drugih ljudi. A pre godinu dana sam se sasvim oprostila od zabavljanja jer me je svaka muška ruka podsećala na onu koja mi je ugrozila život i ostavila masnice one noći u Kambodži. Zato sam samu sebe iznenadila kad sam pristala da izađem s Aronom: tapšali smo uz polke na harmonici u jednom prijatnom kafiću. Počela sam to večer s druželjubivim namerama, a završila sa simpatijom. Bio je strpljiv i fin pa se nisam osećala loše zato što nisam spremna za nešto više od ljubakanja. (Tad bi se strava razbuktala: *Prestani. Prestani. Prestani.*) Čudan je, s naočarima od kornjačevine, tamnom mlitavom kosom i mahnitom energijom bitničkih pesnika. Nije moj tip. Ali ipak...

Aron nimalo ne podseća na Bena, mog dečka s faksa; možda mi se zato i dopao. Stalno sam viđala Benove senke na mladićima s aplikacija za upoznavanje: nadmeno uzdisanje, manje poznate reference iz pop kulture i stav koji poručuje da je previše dobar za takvo muvanje. Aronova otvorenost delovala je osvežavajuće. Usred noći je završavao živopisne grafičke projekte. Odrastao je u kraju i voleo je da slobodnim danima tumara po staromodnim muzejima poput Kuće Pabst

i da u gradskom muzeju posećuje izložbe kao što je pomalo sablasna postavka *Ulice starog Milvokija*. Zanimalo ga je sve, a pogotovo ja.

Kristen je izašla iz kupatila u oblaku pare. Izvadila je haljinu iz ormana pa sela ispred ogledala i pažljivo nanela podlogu, zatim nekoliko poteza maskarom. Nisam bila sigurna zašto to uporno radimo: ne kačimo fotografije, na kraju krajeva, a Kristen ne želi da privuče neznance. Pretpostavljam da je navikla da bude lepa s tim uvojcima boje karamela i krupnim očima boje lešnika.

„Ne mogu da verujem da nam je ovo pretposlednje večer“, promrmljala je zamišljeno dok smo išle prema gradu.

„Znam. Uskoro ćemo se vratiti u svoje *kutije*, uf.“ Pogledala sam je. „Moramo da smislimo plan za Lukasa.“ Mrzela je svog šefa, krupnog Švajcarca na radu u Australiji i tvrdila da je mrzi otkako je kompanija dala više od hiljadu i po dolara za njenu radnu vizu. „Šta znamo o napredovanju i na tvoju i na njegovu korist?“

„To je nemoguće ako si žrtveni jarac.“ Slegnula je ramenima. „Filijala ne ispunjava tromesečne ciljeve, a ja sam jedina menadžerka koja nije deo njihovog izvršnog muškog kluba. Mislim da me se plaše.“

„Plaše te se?“

„Kao što se svi muškarci plaše žena. Duboko u sebi.“ Provušla je prste kroz bujnu lozu koja je visila nad ulicom.

„Misliš da nas se muškarci plaše? Meni se čini da je obrnuto. Ali ja nisam opasna krosfiterka kao ti.“ Zar ona tako doživljava život? Zavidim muškarcima zato što ne moraju da brinu za ličnu bezbednost – što mogu da se opušteno šetkaju mračnim uličicama.

„Naravno da nas se plaše. Zbog toga su tako surovi. Muškarci sa sumanutim proglasima i jurišnim puškama.“

„Zašto bi nas se plašili?“

„Zato što znamo stvari. Vidimo stvari – *naslućujemo* ono što njima promiče.“ Preskočila je konjsku balegu. „Na kraju krajeva, mi smo pojele voće s drveta saznanja.“

„*Biblijske* reference. Stara škola.“ Jesu li sve žene vešte u razotkrivanju? Kristen prepredeno, racionalno primećuje stvari, čita nagoveštaje, ljude i prostorije. Međutim, ja sam osetljivija, slabija i poroznija od nje. To znači da se rastužim kad vidim pticu koja umire pored puta, ali osetljivost ima i prednosti: kad god leptir proleti pored mene, razrogačim oči od radosti kao da smo podelili tajnu.

Skrenule smo iz uske uličice u kaldrmisanu i ponovo se zagledale u sladak vegetarijanski restoran: paprat nalik drvetu stajala je nasred trema, a šareni hvatači snova i pohabana tibetanska molitvena zastava visili su između drveća. Naše uzbuđenje zbog novih gradova gotovo je orgazmičko. Kad smo nešto ranije naišle na ovo mesto, toliko smo se oduševile njegovom lepotom da smo se spontano zakikotale i zagrlile.

Kristen obožava da priča ljudima kako smo se upoznale, kao da smo par koji je posle mnogo godina i dalje zapanjen što im se toliko posrećilo. Na drugoj godini ekonomije bile smo jedine devojke na izbornom predmetu Statističke metode. Nekoliko mladića, uglavnom s četvrte godine, isključili su nas iz razgovora, kolutajući očima zbog naših pitanja pa s gotovo komičnim zadovoljstvom ponovili naše teorije. Kad smo izašle u hodnik, stidljivo sam joj se osmehnula.

„I, to je bilo... zanimljivo.“

„Trebalo bi da zajedno učimo“, odgovorila je. „Da nadmašimo sve te seronje. Ja sam Kristen.“

Premestila sam udžbenike u drugu ruku kako bih se rukovala s njom. I tad sam to osetila, ono teturanje koje izbacuje iz ravnoteže kao kad zakoračiš na brod: Jednim delom sam znala da je ovo *važno*, da više ništa neće biti isto.

Nisam to osetila otkako sam upoznala Bena na žurci u trećem razredu srednje škole. Tad mi je taj slatki frajer iz muške privatne škole prišao i rekao „Čao“, prikovavši me ledenoplavim očima. U roku od mesec dana zvanično smo „furali“. Na drugoj godini faksa, u trenutku kad sam se rukovala s Kristen, Ben i ja definitivno nismo više bili zaljubljeni. Ali i dalje sam ga volela jer smo godinama bili zajedno. Imala sam bihevioralno-ekonomski pristup tome: toliko vremena, prostora, znanja i osećanja koje smo već uložili, budućnost koju smo zamišljali još u Mineapolisu, gde smo rođeni i odrasli – sve to je delovalo kao konačni sporazum, neopoziv. Potrošen novac, potrošene nade.

Tad nisam znala gotovo ništa. Nisam umela da se povučem i jasno sagledam stvari. *On brine o tebi*, govorila sam sebi jer mi je jasno stavio do znanja da je pametniji od mene. *Samo ti želi najbolje*, govorila sam sebi jer nije voleo moje živahno društvo s fakulteta, mrzeo je kad pijem i umalo nije dobio srčku kad sam probala travu. *On hoće da što više napreduješ*, recitovala sam kao navijena lutka jer je hteo da naučim više o ezoteričnoj ruskoj književnosti, umetničkim filmovima i muzici po ukusu snobova. Uostalom, naš odnos je delovao nekako ušuškano jer sam znala kakvu kafu voli i u kom restoranu ćemo večerati pre odlaska u bioskop i kako će se sve to završiti. Pogled u budućnost, kao čitanje poslednje stranice misterije pre nego što se zaplet previše zahukta.

A onda sam upoznala Kristen. Gotovo odmah smo postale nerazdvojne: Otkrile smo zajedničku ljubav prema štreberskim igrama rečima i glupim moždanim izazovima pa smo izumele tajni jezik, svet samo za nas dve. Nalazile smo se po celom internatu kako bismo zajedno učile, a slale smo jedna drugoj poruke s natuknicama ka odredištu – lov na blago, a vreme provedeno zajedno bilo je nagrada. U spavaonicama smo ostavljale kriptografe na tablama okačenim na vratima, šifrovane žalbe zato što smo PONOVO ŠOVISKULIRANE ili pozvane na VEČERU U SOBAFIĆU. Naše druženje je bilo uzbudljivo zbog te

tajnovitosti, ostavljanja tajni svima ispred nosa. Ko ne voli da se izvuče neprimećen?

Nagađam da je to ironična pomisao posle onoga što se desilo u Kambodži. Lokva krvi koja se širi na podu.

Zbog uzbuđenja dok sam se izmotavala s Kristen, shvatila sam koliko se zapravo nevažno i napeto osećam pored Bena. Kristen je bila prva koje je to potegla – postavljala je prava pitanja sve dok polako, polako nisam primetila koliko on manipulira mnome, prigovara mi i suptilno me pravi ludom. Počela sam da mu se suprotstavljam i kritikujem njegovo ponašanje. Da postavljam pitanje zašto su naši postdiplomski planovi zapravo *njegovi* dok sam ja samo deo scenografije, rekvizit. Otrčala sam u njen stan u dva ujutru pošto smo Ben i ja na četvrtoj godini imali svađu veka, urlajući i mlatarajući rukama.

Nas dvoje se gotovo nikad nismo svađali, već je ogorčenost rasla sve dok nije izgledalo kao da je deo mene pukao i zalebdeo nada mnogom kao dron: *Obrati pažnju! Možeš li da veruješ da se ovo stvarno dešava?* Okrenuo mi je leđa, a ja sam posegnula za njegovim ramenom: *gledaj me kad ti se obraćam*, a on se toliko naglo okrenuo da sam udarila glavom u zid pre nego što sam i shvatila kako se to desilo.

„Nisam hteo da te udarim“, rekao je umesto izvinjenja, šibajući me pogledom. Progurala sam se pored njega i istrčala iz stana. Šah-mat je trajao nekoliko dana pre nego što je Kristen otišla u stan u kome sam živela s Benom i spakovala moj kofer dok je on gledao stegnute vilice. Nikad nismo zvanično raskinuli.

Želela sam da ga ponovo vidim, koliko god to jedno bilo; htela sam da vrištim i plačem u njegovom zagrljaju jer su mi njegove ruke postale poznate koliko i moje. Ali Kristen je bila pametnija od mene. „Zajebi *stavljanje tačke*“, rekla je. „Nemoj protračiti ni sekundu više na tog bednika. Neka sad nađe drugu koju će ugurati u zagušljivi mali kalup, a ti budi opasnica, što i jesi.“

Sad je prišla konobaru i podigla dva prsta. „*Uma mesa para dos*“, rekla je. Uvek je brzo učila. Pustio ju je da izabere sto, a

ona mi je ustupila bolje mesto što gleda u unutrašnjost restorana, smestivši se naspram mene i zida.

„Baš je bilo zabavno cele nedelje.“ Ispružila je ruku da mi stisne podlakticu. „Tako opušteno i divno.“

„Upravo ono što nam je bilo potrebno“, složila sam se i razmotala salvetu.

„Odavno nisam bila ovako opuštena.“

Prestani. Prestani. Prestani. Krv koja poput farbe curi niz metalnu šipku. Kristenine oči iskolačene od zaprepašćenja. Tačkice krvi na njenim šakama, člancima, cipelama.

„Kao da nije nimalo vremena prošlo“, nastavila je pa otvorila jelovnik. „Nastavile smo tamo gde smo stale, kao da se ništa nije promenilo. Po tome se vidi da smo prave prijateljice.“

TREĆE POGLAVLJE

Evo šta se desilo: jedan muškarac me je napao u Pnom Penu, u Kambodži, i ubile smo ga u samoodbrani.

Bio je bekpeker, Južnoafrikanac s dugačkom plavom bradom i kršnim maljavim rukama, pegav i preplanuo. Bile smo u kafiću punom vlage kad nam je prišao – prišao je Kristen, ležerno prelepoj u širokim pantalonama i majici na bretele bez brusa – i pitao dopada li nam se Kambodža. Bio je od onih tipova koje zovemo „baja“, nametljiv i glasan, ali sladak. Posle nekoliko minuta je ispružio ruku („Uzgred, ja sam Sebastijan“), a Kristen se predstavila kao Nikol. Često smo to radile na fakultetu: lažno se predstavljale da pokažemo koliko nam malo to muvanje znači, koliko smo sigurne da se više nikad nećemo videti s tim mladićem. Posle Bena, to me je sprečilo da prebrzo uskočim u novu vezu – na šta me je Kristen upozorila. A kad smo putovale, lažna imena su noćima davala uzbudljivu, tajanstvenu notu.

Prihvatila sam igru i predstavila se kao Džoun. Međutim, ispostavilo se da je Sebastijan iz Južne Afrike veoma zabavan. I, kao što se ponekad dešavalo kad sam se osećala kao ona drugarica koja je manje poželjna, moja duhovitost je blesnula kao

sijalica, pršteći besprekornom brzinom u pravim trenucima. Kristen nije izgledala kao da joj smeta, on je ionako više bio moj tip, pa je radila ono što se očekuje od pristojne devojkice koja pomaže drugarici da privede tipa: vrzmala se okolo i časkala s neznancima.

Sati su prolazili, zahladnelo je. Prvo se kafić ispraznio, a onda su i ulice opustele. Uurlanje motora preraslo je u predenje, praćeno povremenim uzvicima pijanih turista. Nekoliko puta sam uhvatila Sebastijana za tvrdi mišicu kad me je nasmejao, a on mi je naslonio dlan na struk kad smo se pomerili da propustimo konobara. „Nikol“ nas je častila još jednom turom angkorskog piva pa mi se znalački osmehnula dok smo nazdravljali.

Razgovor je neminovno prešao na „hajde da palimo odavde“. On je odseo u hostelu još gore od našeg, s više kreveta na sprat u sobama – tako da je Kristen, svetica, rekla kako želi da ostane u praznom kafiću i popije još jedno pivo na miru. „Sigurna sam da ću se vratiti u hotel do... ponoći?“, predložila je. Sebastijan i ja smo zahvalno klimnuli glavom. Svima je sve bilo jasno.

Dok smo izlazili, Kristen me je uhvatila za lakat i ponovo pitala: „Jesi li sigurna?“ I pokolebala sam se. Na kraju krajeva, nisam poznavala tog mladića. Kad sam se na Srednjem zapadu upuštala u jedne noćne avanturice ili seks na trećem sudaru (jedne su bile zabavne, zbog drugih sam se pokajala, a kod trećih mooožda to i nisam htela, ali išla sam do kraja kad sam već kao budala uskočila u krevet), bila sam u poznatim naseljima, imala sam mobilni telefon i znala tri cifre napamet. Ovo je bilo drugačije. Ni Kristen ni ja nikad nismo imale avanturu na putovanju. Međutim, potisnula sam nelagodu, od one vrste koja se često prišunja kad si devojkica koja se kreće pustim ulicama, jer je Sebastijan bio zabavan i dobar frajer, i želeo me je.

Često razmišljam o tom trenutku kad sam potapšala Kristen po ruci i okrenula se. Kako je to obema promenilo život. Kako su nam se putevi izračvali i promenili pravac, ostavivši

za sobom mnoštvo netaknutih staza koje su se širile iz sredine kao na čipkastom miljeu. Recimo, stazu na kojoj sam podlegla obazrivosti i predomislila se, a Sebastijan se izgubio u noći. Ili putanju na kojoj sam iznenada promenila kurs pa smo se ljubakali u kafiću ili na uličnom ćošku.

Međutim, bilo je kako je bilo na čvornovatoj stazi koju sam sledila te noći kad smo Sebastijan i ja pošli. Dok smo izlazili, sevanje blica progutalo je svet. Zatreptali smo, ali nisam znala ko nas je uslikao – kome smo nenamerno upali u kadar u tom malom kafiću. Ponekad razmišljam i o toj fotografiji, kako je neko verovatno čuva u „oblaku“, ne znajući da je uhvatio poslednje trenutke života nestale osobe. Bilo bi veoma loše kad bi dospela u prave ruke – u ruke nekoga ko bi složio kockice i predao je južnoafričkoj policiji. Ko zna šta je još slučajno zabeleženo u telefonima, na hard-diskovima i u prašnjavim foto-albumima, pozadinska buka koja bi nabujala od značenja pred drugom publikom.

Sebastijan i ja smo se držali za ruke dok smo išli kroz vazduh zagušen komarcima. Spustio je šaku i stisnuo mi dupe kad smo stigli do ulaza u hotel. Dežurni recepcioner je spavao na kauču u predvorju, a Sebastijan je palcem milovao moj dok smo čekali da nas pusti unutra. Vrelina mi se skupljala u međunožju, seksi, strastven poljubac čim smo se našli u sobi.

Ljubljenje je prvo bilo uzavrelo: otkrila sam da voli da začini uživanje bolom, zubima mi je hvatao donju usnu, grubo mi cimao kosu. Ne ložim se na to, ali jeste me uzbudilo što sam se pomalo osećala kao plen, toliko poželjna da je jedva obuzdavao životinjske nagone. A s godinama sam stekla dovoljno seksualnog obrazovanja – kvizovi u časopisima i razgovori podgrejani vinom s drugaricama – te sam znala kako ću ga raspametiti i da nijedna neće moći da se meri sa mnom ako pokažem kako sam napaljena i protumačim neverbalne signale. Stoga sam mu cimnula plavu kosu. Poljubac u vrat propratila ugrizom. Prešla mu vrhovima prstiju po leđima pa naglo skupila prste, deset

malih ogrebotina, osmehnuvši mu se uz usne kad je zaječao od zadovoljstva.

Ali onda – nešto se promenilo.

I tad je moj mozak poželeo da se isključi, da promeni kanal.

Prestani. Prestani. Prestani.

Njegove usne na mojoj bradavici nanele su mi bol. Ciknula sam i odgurnula mu obraz, a on se pomerio da me ponovo poljubi. Stegao mi je kosu pesnicom i povukao toliko jako da su mi oči zasuzile. Iznenadila sam se i zbunila: „Hej, ne tako grubo.“

Ponovo se osmehnuo. Pokreti su mu i dalje bili ležerni. „Ma daj, samo se igramo.“ Zubima mi je našao ušnu resicu i zagrizao tako jako da sam kriknula.

Naslonila sam se na uzglavlje. „Povređuješ me.“

„Tako si jebeno seksi.“

„Ozbiljna sam.“ Odgurnula sam mu ruku s grudi.

Pomerio se brzo kao Venerina muholovka i zgrabio me za članak. „Nateraćes me da se trudim, a?“

„Završili smo.“ Ustala sam s kreveta. „Mislim da bi trebalo da odeš.“

Pogled mu je ogrubeo. „Zavlačiš me cele noći.“

Suza mi je pobegla iz oka, ali nastavila sam da ga streljam pogledom, praveći se da sam žilava. „Moraš da odeš.“

Tad je skočio i ošamario me. „A možda voliš ovako?“ Šok mi se kristalizovao na obrazu, bol nalik zvonjavi.

Ledeni nalet pretvorio je požudu u strah, u nagon za preživljavanje, instinktivni poriv da se borim ili bežim. Odgurnula sam ga naslepo, očajnički. Šaka mi se sudarila s njegovom bradom – slučajno sam ga mlatnula pesnicom. Nozdrve mu se raširiše. Zgrabio me je za vrat i gurnuo uza zid – *tras*, udarila sam glavom. Prsti mi poleteše do njegove šake ne bih li je sklonila s vrata. Spustio je drugu ruku i cimnuo mi gaćice niz butine. Preplavila me je čudna navala stida, kao kad u snu shvatiš da nemaš odeću.

Krupnom šakom mi je obuhvatio članke i prikovao ih uza zid nad mojom glavom – kao veštici vezanoj za lomaču. Sećam

se tog trenutka u utiscima: kukovi koji pritiskaju moje, kita koja mu se propela u bermudama. Osmeh na njegovom oznojenom licu, surovost u očima kad sam vrisnula. Njegova slobodna ruka koja se podiže kao na usporenom snimku pa mi pokriva usta. Glavom ponovo udaram u zid, jače ovog puta – isti glasan zvuk kao s Benom pre osam godina – pa paučinasto belilo pred očima.

Tad je zastao, a ja sam prestala da se borim. Ronjenje – tako mi se mozak ponašao, pomutio kao pod vodom. Kristen je htela da probamo ronjenje s bocom u Vijetnamu pre nekoliko godina, ali odbila sam jer sam jednom pročitala da roniaci ne umiru zato što im nestane kiseonika, već zbog dezorijentacije – uspaniče se pa odgurnu sve što im je ispred nosa i usta. O tome sam razmišljala dok se Sebastijan svom snagom naslonio na moju vilicu: nešto ispred mojih usta, nešto što sam očajnički htela da sklonim, ali znala sam da sam najebala šta god da se desi.

Ubiće me.

„Emili!“

Oboje smo se ukočili. Okrenuo se prema vratima. Iako nisam mogla da okrenem glavu, osetila sam da je pritisak popustio. Obuzeo me je bes. Otvorila sam usta i zagrizla žuljevito meso, sve jače dok nisam osetila ukus gvožđa na jeziku.

„Jebena kučko!“ Pustio mi je članke i odmakao se, stežući krvav dlan. Čipkaste gaćice usekle su mi se u butinu kad sam podigla koleno i po njegovom jauku shvatila da sam pogodila metu. Uhvatio se za međunožje i pao na mene.

Zveckanje. Telo mu se ponovo pomerilo, a ja sam se izvukla. Kristen je stajala iza njega, grudi su joj se nadimale i iskežila je zube, prava Bafi Ubica Vampira. Stezala je tešku stajaću lampu kao batinu. Brzo sam se udaljila na dupetu jer je ponovo zamahnula. Lampa se uz ružan tresak sudarila sa Sebastijanovim leđima. Srušio se na pod, a glava mu je udarila o pod samo nekoliko centimetara od metalnog krevetskog okvira.

Videla sam svoj bes odražen u Kristeninim očima. Pogledi su nam se načas prikovali. A onda sam primetila pokret iako ga nisam odmah shvatila.

„*Prestani. Prestani. Prestani.*“

Bleskovi kao pod stroboskopom: Sebastijanova glava uz krevetski okvir. Tri šuta, četiri, krv koja je isprskala metalni nogar i curi u pukotine u laminatu. Uhvatila sam Kristen, odvukla je dalje i privukla je u zagrljaj. Naslonile smo se jedna na drugu, drhteći.

Ostale smo tako neko vreme. Sekundama, minutima, možda i satima. Motocikli, sev i urlik, prolazili su iza navučenih jeftinih zavesa, blesak i urlik. Sebastijan je ostao nepomičan. Kristen se prva odvojila. Oči su joj se razbistrile, škiljile su. Glas joj je bio odlučan.

„Moramo da odemo odavde.“

Razmišljala je naglas, nabrajala mogućnosti. Odbila je moj predlog da pozovemo policiju: ipak je bila samoodbrana, na kraju krajeva. Ali u turističkoj brošuri je pisalo da je saradnja s ovdašnjom policijom teška, a zbog onoga što se desilo s Benom znala sam da je prijavljivanje napada – o čemu sam razmišljala tada kao i nekoliko meseci posle samog događaja – mnogo zamršenije nego što većina misli. Nipošto nismo htele da završimo u kambodžanskom zatvoru, s oduzetim pasošima, optužene za ubistvo. Gledale smo *Dvorac u rešetkama* i čitale o Amandi Noks.

Tresla sam se, nesuvisla, ali Kristen je bila veličanstvena. Opipala mu je puls pa, pošto ga nije bilo, smislila plan. Luda sreća u nesreći: kad smo došle, na mahom napuštenoj recepciji nam nisu tražili pasoše i platile smo gotovinom. Šanker je čuo da smo „Nikol“ i „Džoun“. Sebastijan je putovao po svetu već devet meseci, tumarao, ne znajući gde će završiti – a, kao i mi, ponosio se time što je izbegavao društvene mreže i redovne telefonske razgovore s porodicom kod kuće.

Vezaćemo nešto teško za telo, rekla je, pa ga baciti preko obližnje litice u brzu reku. Izbrisati sve tragove. Otići iz Pnom

Pena pre nego što iko primeti da nešto nije u redu. Obamrla sam, preplavila me je brideća utrnutost kao da mi je neko ubrizgao novokain. Kristen i Emili se nikad ne bi rešile tela, ali Nikol i Džoun su mogle to da urade. To su i *uradile*. Naredni sati bili su filmska montaža koju bih najradije zaboravila. Bili su iznurujući i okrutni, toliko da sam nedelju dana imala upalu mišića, ali Kristen je bila neumorna, stisnute vilice, odlučnog izraza lica. Uradila sam sve što mi je rekla i, začudo, pošlo nam je za rukom.

Kad smo završile, uhvatile smo autobus za Laos, ćutljive i pospane tokom cele desetočasovne vožnje, pa neupadljivo provele poslednjih nekoliko dana u hotelu s dve zvezdice. Ne sećam se leta do kuće, vožnje taksijem s aerodroma, besane noći pre nego što sam se vratila na posao. Pred očima mi je stalno bila Sebastijanova glava, ulubljena od udarca u krevetski nogar, krv koja oblikuje oval nalik balončiću za dijalog boje rubina.

Bila sam rastrojena, smušena, zamagljenog uma kao da ga je neko pokrio crnim pokrovom. Noću sam nemirno spavala deset sati, a danju bih iz čista mira zaplakala. Nekoliko puta nisam čula budilnik ujutru pa bih došla na posao u podne, naduvenih staklastih očiju. Dešavalo se da danima ne jedem pa se probudim usred noći od grčeva u praznom stomaku. Šef me je upozorio da će morati da me otpusti ako se ne sredim. Tupo sam zurila u njega, previše slomljena da bih marila.

Nije trebalo da Sebastijan umre; ne podržavam smrtnu kaznu, a svakako ne osvetnike koji uzimaju zakon u svoje ruke. To je bio nesrećan slučaj, samoodbrana koja se otrgla kontroli. Međutim, nisam se kajala što sam se rešila leša umesto da pozovem policiju; poverovala sam da je to bio jedini izbor. Čitala sam o Amerikancima uhapšenim preko mora – širom sveta, životi su im uništeni. Žena iz Oregona je godinama čekala suđenje u Argentini jer je džeparoša koji ju je pokrao slučajno gurnula pod točkove. Uhapšeni student je tvrdio kako nema nikakve veze s napadom na hostesu u jednom restoranu u

Akapulku, gde je bio na prolećnom raspustu. Mnogo putnika se bori da se vrati kući ili im mladost kopni u sumornim ćelijama. Užasne priče, mučni osećaj da sam *to mogla biti ja*. Međutim, iako su te priče umanjile grižu savesti, nisu ublažile traumu. Nije bilo pošteno. Zašto je univerzum baš *nas* postavio između oštrozubog varvarstva Scile i Haribde?

Nedugo pošto smo se vratile kuće, rekla sam Kristen da želim da razgovaram s terapeutom. Računala sam na čuvanje poverljivosti pacijenta-klijenta. Znam da je kao dete, posle smrti roditelja, razgovarala s psihijatrom i nisam poznavala nikog drugog ko je išao na terapiju. Dopadala mi se ideja o plaćenom, nepristrasnom, saosećajnom slušaocu. Imala sam košmare, napade panike, bolne odjeke bespomoćnosti i sveprožimajućeg straha.

„Žao mi je što ću ti ovo reći“, rekla je tihim glasom koji je putovao petnaest hiljada kilometara, „ali mislim da niko ne bi trebalo da zna kako imamo bilo kakve veze s tim tipom.“

„Čak i ako slažem gde se to desilo i kad i... kako se završilo, naravno?“

Veoma duga tišina. „Terapija ne izgleda tako.“

„Ali zar tebi nije pomogla? Kad si prolazila kroz... teške trenutke?“

„Bila sam dete – ostala sam bez roditelja, a baba i deda nisu imali pojma kako da se ponašaju prema meni. Tako da mi je doktorka Brajtsajd pomogla da, kao, naučim kako da se nosim s tim. Ali ti si žilava, Emili. Đavolski si jaka. Poznajem te.“

Duga tišina. Konačno: „Je l' se stvarno prezivala Brajtsajd?“*

Frknula je. „Baš prikladno, jelda? Sad kad razmislim o tome, to joj je sigurno bio pseudonim.“ Kad je Kristen ponovo progovorila, glas joj je bio blag. „Samo želim da budeš srećna. I zdrava. Trebalo bi da uradiš šta god da je potrebno da bi bila takva.“

Ali shvatila sam šta je htela da kaže. „Znam da si u pravu. Ne razmišljam jasno. I dalje pokušavam da svarim sve.“

„Postaće lakše, to ti tvrdim. A dotle sam tu kad god ti zatrebam, u bilo koje doba dana ili noći. Nisam bila sigurna želiš li da pričaš o tome pa nisam ni potezala, ali tu sam.“ Bezbriznost joj se vratila u glas. „Mogu da budem tvoja doktorka Brajtsajd.“

„Kako ništa ne utiče na tebe?“ Htela sam da ispadne šaljivo, ali zvučala sam pomalo povređeno i zavidno.

„Ne želim da ispadne da te ne slušam. Razumem te, kunem se da je tako“, rekla je vatreno, a ja sam uhvatila sebe kako klimam glavom. „I meni je teško, naravno da jeste. Ali uvek me smiri saznanje da si uz mene, bez obzira na sve. I ja sam uz tebe. Tu smo ako zatrebamo jedna drugoj, zar ne?“

Tad još nisam znala da je stvarno to mislila. Da će me u narednim nedeljama i mesecima zvati svako veče – kod nje jutro, pre posla – da vidi kako sam, da me smiri ili okuraži, izbaciti iz ravnoteže nečim toliko smešnim da bih se nehotice ponovo osećala normalno. Vikendima je ostajala kod kuće radi dugih video-poziva sa mnom – što je jednom trajalo cele noći kod nje, punih deset sati, tad je gledala filmove sa mnom, naručivala mi hranu, slala službe da mi odnesu veš na pranje i pospreme tužnu, lepljivu kuhinju i urade sve ono što bi ona sama učinila da je mogla. Da je bila tu, znam da bi me hranila udon nudlama, nežno mi prala kosu i podsecala nokte. Kad je rekla da će biti moja doktorka Brajtsajd, nisam još imala predstavu da će me spasti i ponovo sastaviti.

Međutim, znala sam da je to stvarno mislila – da će biti uz mene šta god da se desi. Umalo mi nije pobeo jecaj pa sam se nakašljala. „Ne znam šta bih radila bez tebe“, rekla sam uplakana i gotovo katatonična u svojoj zamračenoj dnevnoj sobi.

Zakikotala se. „Nadajmo se da nikad nećemo morati da saznamo.“

* Engl.: *bright* – vedro, *side* – strana. (Prim. prev.)

ČETVRTO POGLAVLJE

Znaš, htela sam da popričamo o nečemu.“ Kristen je spustila viljušku i nalaktila se na sto.

„Otpila sam gutljaj tamnog karmenera s biljnom notom. Čileansko vino je izvrsno. „Stvarno?“ Smešno, baš sam se spremala da joj ispričam za Arona.

„Nisam to htela odmah da potegnem. Želela sam... da te prvo ispipam, valjda. Ali sad ću preći na stvar.“ Raširila je dlanove i gledala sam kako pomera prste kao na usporenom snimku. Utroba mi se zgrčila. *To mora da ima veze s Kambodžom.*

Tad je prekinula dramsku pauzu: „Mislim da bi trebalo da putujemo po svetu šest meseci. Počevši od ovog leta. *Tvog leta.*“

Nisam odmah shvatila. Kao da je brzo pričala na španjskom pa se zagledala u mene s iščekivanjem. „Da putujemo po svetu?“

„Uštedela si brdo para od svog lakog posla s mačjom hranom“, nastavila je, „a ja sam mislila da uzmem slobodnu godinu. Kirija mi ističe u junu. Potpuno sam ozbiljna, Emili. Mogle bismo to da uradimo.“

Odmahnula sam glavom. Bilo mi je dovoljno teško da zamislim Kristen na donjoj strani globusa, pevljivo stapanje

njenih rečenica, australijski naglasak koji joj boji reči. Ali ona je pionirka, pustolovka. Ja – stabilna, pouzdana Emili – tek povremeno posećujem njen uzbudljivi svet. Mogu li sad da pauziram svoj život, kad sam na pragu tridesete i konačno, konačno se viđam s nekim ko mi se sviđa?

„Nemoj me pogrešno shvatiti“, rekla je, što ljudi kažu samo kad se spremaju da te uvrede, „ali šta te sprečava? Nisi vezana – nemaš slinavu decu, dosadnog muža, karijeru koja ti je zapravo poziv ni porodicu s kojom si bliska, zar ne?“

Ujela sam se za usnu. Većim delom je u pravu: nemam braću ni sestre, mama i očuh žive u Sent Polu dok su tata i maćeha u severnoj Ajovi, a ponekad se mesecima ne čujem ni sa kim od njih.

Kristen i ja smo se zbog toga zbližile na fakultetu. Dok su naše kolege zvale majke bar jednom dnevno, nas dve smo retko pričale s našim starateljima. Otprilike u to vreme sam počela da shvatam zašto – primetila sam koliko moji roditelji umeju da budu nehajno surovi, podrugljivi i obuzeti sobom. Kristen su odgajili baka i deka, Nana i Bil, pošto su joj roditelji poginuli kad je imala dvanaest godina. Iako su mi delovali fino, Kristen je tvrdila da je Bil tiranin, a Nana klupko živaca.

Kristen se osvrnula po restoranu pa se osmehnula blistavim očiju. Telepatijom najbolje prijateljice shvatila sam šta hoće da kaže: *Život bi mogao tako da nam izgleda.* Zajedno bismo lunjale po svetu. Otkrivale divlje kutke civilizacije, uživale u okruženjima toliko nadrealnim da im je mesto u svemirskim operama.

Ali Aron. Ne bi trebalo da ravnam život prema nekome s kim sam izašla samo četiri puta. Ali.

Nagnula se prema meni. „Sećam se kad si raskinula s Benom i rekla: 'To je to – sad mogu da vodim zanimljiv život. Onoliko raznovrstan koliko želim.'“ Raširila je ruke. „Ali... znam da meni izgleda drugačije jer mi je rodni grad, ali zar zaista želiš da budeš u Milvokiju?“

„Sviđa mi se Milvoki. Za razliku od tebe, zaista mi je drago što živim tamo.“

„Ali ti si zvučala kao da raznovrstan život podrazumeva odlazak sa Srednjeg zapada.“

„Hmm.“

Konobar je prišao i Kristen je pitala koje pivo imaju. Čupkala sam končić koji se odvojio od mog podmetača.

Raskid s Benom: nož u najosetljivije mesto. Prognana u Kristenin stan, zbunjena i malodušna. Moja drugarica Endži, odvažna ridokosa studentkinja lingvistike koju sam upoznala u šahovskom klubu, uskakala je sa sladoledom i saosećanjem kad mi je bio potreban predah od Kristeninog stava „ko ga jebe“. Kad je Endži nekoliko nedelja posle raskida rekla da bi možda bilo lepo da za Božić odem kući kako bi me majka tetošila, prasnula sam u smeh.

„Kad sam joj kazala da smo raskinuli, mama je samo progundala: 'Ha, a taman je počeo da mi se sviđa.'“

Endži je zinula. „Zar te nije pitala, ovaj, šta se desilo?“

„Zašto bi?“ Roditelji su mi se razveli kad sam bila tinejdžerka, a do tančina su ispunjavali uslove prihvatljivog podizanja deteta te su, kad sam pošla na faks, izgledali kao da im je laknulo što više ne moraju da znaju šta radim.

Endži je razmislila. „Pa, ne znam za nju, ali mi smo ga svi mrzeli.“

Načas sam se zapiljila u nju. Endžina presuda – koju sam znala već nedeljama – i dalje me je bolela jer su svi to krili od mene još od četvrtog srednje. Svi osim Kristen.

Sledeće nedelje sam otišla kući i zapanjila se zato što ni mama ni moj očuh nisu pomenuli Bena prvog dana, drugog dana a ni trećeg. Moj dugogodišnji dečko postao je zastarela tema koja se upadljivo izbegava, poput praznog groblja. Kristen i ja smo sledeća dva Božića provele same na toplim mestima: u Fort Loderdejlu pa u Kostariki. To je bila njena genijalna ideja, sunčani izleti koji su zacementirali njeno mesto na mom

ličnom porodičnom stablu, onom važnom: porodici koju sam biraš. *Tvoje roditelje zaboje za tvoja osećanja*, istakla je. *Zašto bi im onda dugovala svoje vreme?*

Kristen je izabrala čileansko pivo i konobar se udaljio. Prekrstila je ruke. „Razmisli o tome, Emili. Sama si rekla da su se svi tvoji prijatelji venčali i dobili decu.“

Ali i ja to želim. Oči me zapekoše od suza jer se nekoliko osujećenih niti stopilo u jednu: ljutnja na sebe zato što očajnički želim da imam momka, sramota zato što ne mogu da budem bezbrižna kao Kristen, ne mogu da ostavim sve na šest meseci zbog groznice za putovanjem.

„O bože, ne plaći!“ Kristen je spustila ruku na moju i preplele smo prste. „Izvini, pogrešno sam to sročila. Samo hoću da kažem... toliko ljudi bi *ubilo* da ima tvoju slobodu. Svi tvoji prijatelji s faksa vucaraju torbe s pelenama i portiklama za bljuckanje, zar ne?“ Obe smo se zakikotale. „Samo sam mislila... hej, uskoro ćemo napuniti trideset. Nije li ovo pravo vreme da probamo nešto novo? I oduševila sam se kad sam pomislila kako bi bilo lepo da putujemo. Kao nekad, samo bolje jer smo sad odrasle.“ Ispravila se, i dalje me držeći za ruku. „Znaš da volim naša putovanja. Ali nije mi dovoljno da te viđam jednom-dvaput godišnje. Ludo mi nedostaješ.“ Spustila je pogled na podmetač. „I... prošle godine, kad ti je bilo teško, osećala sam se *grozno* zato što ne mogu uživo da budem pored tebe. Ti si mi najvažnija na svetu, znaš?“

Prošle godine u ovo vreme. Stomak mi se zgrčio kad sam se setila prošlog proleća, posle Kambodže: kako sam bila ošamućena na poslu... kad bih uspela da se odvučem u kancelariju. Kako bi mi se u jednom trenutku celo telo treslo od jecaja, u drugom ukočilo od mahnite panike, a sve vreme se provlačila ista misao: *Umreću.*

„I ne samo to“, nastavila je. „Nedostaje mi da gledamo *Netfliks* na krevetu kad nas mrzi da izađemo. Nedostaje mi da o jednoj temi raspravljamo danima pa i nedeljama umesto

da napravimo teze životnih novosti za tročasovne telefonske razgovore. Ne znam. Odnosi li se to samo na mene?“

Odmahnula sam glavom i nasmejala se. „Aha, ne, i na mene. Samo... to mi nikad nije palo na pamet. Nikad nisam zamišljala da ću raditi tako nešto.“ Naslonila sam se i otpila gutljaj vina. „Kristen Čarnecki, ludačo jedna.“

Nasmejala se. Ima veoma lep smeh – raskošan i muzikalan. „Možemo to da uradimo. Što da ne? Drugi to stalno rade. Dođavola, upoznavale smo ih na putovanjima i uvek sam bila ljubomorna. Možemo da postanemo ljudi kojima svi ostali zavide!“

Tad se zagledala u mene, širokog osmeha, molećivih očiju – isti pogled koji bi mi uputila kad god je pokušala da me nagovori da se otisnem u neku pustolovinu s njom. *Hajde da se popnemo do one napuštene pećine; hajde da pratimo ove neznance do lokala koji služi alkohol u drugoj četvrti.* Njeno nagovaranje se uvek isplatilo, uvek je vodilo da nezaboravnih iskustava s putovanja, tako da se nijednom nisam pokajala što sam sledila njeno neustrašivo vođstvo.

Vidi samo šta je ispalo kad sam *ja* jednom pokušala da budem spontana.

Prestani, prestani, prestani.

Nisam htela da sad razmišljam o tome. Uzvratila sam joj pogled preko tanjira na kojima su ostale samo mrvice avokada i kinoe. Sve to je iza nas. To dokazuje ova nedelja – ovaj predlog, koji se vrteo i penušao u meni.

„Molim te, reci mi da ćeš razmisliti o tome“, rekla je.

„Razmisliću o tome.“ Ciknula je i zapljeskala, a ja sam osetila kako crvenim. Dobro, ponovo joj nisam ispričala za Arona – nisam htela da kvarim trenutak. Videću kako ću se ujutru osećati.

Kad smo se vratile do smeštaja, popele smo se krivudavim kamenim stepeništem do zaravni, gde je ovalni bazen namigivao nebu. Izvalile smo se na ležaljke iz čijih šavova je izvirivalo punjenje pa brojale zvezde padalice. Videla sam pet, Kristen šest.

* * *

Poslednji dan je odisao onom magličastom notom prerane sete, gorkoslatke, dok smo gladno upijale sve prizore i iskustva, želeći da što duže traju. Rano sam se probudila kako bih otišla u lepu gradsku crkvu, koja je spolja bila druželjubive bele boje okrnjene šolje, a unutrašnjost su krasili jednostavni vitraži i prijatna nebo-plava tavanica. Kristen – nekad vatrena protestantkinja, a sad odlučna protivnica bilo kakve organizovane religije – nije htela ni da čuje za crkvu pa me je dočekala u hotelskom predvorju sa savršenom nijansom kafe s mlekom i predlogom za današnji dan.

Iznajmile smo bicikle pa se vozile vijugavim putem, zastavljajući se da u tišini gledamo planine kao da se opraštamo od njih. Obukle smo kupaće kostime i uronile nožne prste u hladan hotelski bazen pa ležale na blagom jesenjem suncu podelivši bocu šardonea i čitajući u prijatnoj tišini. Hotelski radnik je zviždukao dok se peo do šupe i mahnuo nam pre nego što je izvukao grabulje iz gomile alatki. Kristen je skočila i zamolila ga da nas uslika mojim aparatom. Zakazala sam nam masaže u malom spa-centru sa zelenim zidovima, gde smo ležale na vlažnim masažnim stolovima dok su nam žene krupnih udova trljale leđa s više brzine nego veštine. Bio je to savršen poslednji dan. Kristen nije pomenula putovanje po svetu, ali osećala sam ga između nas, tu moguću budućnost koja je lebdela nalik zajedničkoj uspomeni.

Bila sam rastrzana. Iako je i dalje bila pored mene, Kristen mi je već nedostajala. Utonula sam u melem njenog odvažnog smisla za humor, njenog neprestanog bodrenja – doživljavala me je kao jaku, pametnu i sposobnu i uvek je imala spreman motivacioni govor. Dok su se drugi prijatelji u Milvokiju upuštali u veze, venčavali, dobijali decu i udaljavali se, sve dalje od mene, kao mreškanje u jezeru, Kristen je ostala odanija od sestre, s više ljubavi nego majka koja tetoši dete.

Ali... trenuci provedeni zajedno posebni su delom baš zbog toga što *jesu* ograničeni. A nešto se možda napokon dešava u Milvokiju – mali vatromet mi je buknuo u grudima pri samoj pomisli na Arona. A postoji i mogućnost unapređenja na poslu koji zaista volim.

Načela sam tu temu kad smo svratile na popodnevnu kafu. Obožavam taj deo dana na putovanju, ono *ahh* pre večere. Bile smo na plaži ispred transportnog kontejnera pretvorenog u kafe koji je prodavao čileanska gazirana pića (bilc, pap i druge sokove sjajnih naziva) kroz testerasti pult.

„I razmišljala sam o onome što si rekla, o putovanju po svetu do kraja godine.“

„Stvarno?“ Gurnula je naočare za sunce uz nos i široko mi se osmehnula. Naručila je kafu preko leda, *café sobre hielo*, na šta se poslužitelj zbnjeno namrštio pa ubacio nekoliko kockica leda u šolju iz koje se pušilo.

„Zaista mi je čast što si me pozvala.“ Grudni koš mi se ste-gao – mrzim rasprave, mrzim da izneverim druge. „Znaš da si moja omiljena saputnica. Najodanija prijateljica.“

„Ali?“

Uzdahnula sam. „Ovo nije dobar trenutak da odem na šest meseci. Neke stvari se kuvaju na poslu i – zanima me jedan mladić, o kome ću ti sve ispričati...“ Zastala sam i nasmejala se zbog njenog ushićenog cika. „Samo želim da mu pružim šansu, znaš? Ali ta ideja mi se mnogo sviđa i ne postoji niko s kim bih to radije radila. Postoji li mogućnost da pokušamo sledeće godine?“

Načas je ćutala i zurila u svoju kafu.

„Kristen?“

Oblizala je usnu. „Moram to da svarim. Jednim delom *stvarno* želim da pokušam da te nagovorim.“

„Izvini.“

„Ne, u redu je. Samo sam... au, zaista sam mislila da ćeš pristati.“ Klimnula je glavom, najpre polako a onda odlučnije. „Razočarana sam, naravno, ali proći će. Hej, pričaj mi o tom tipu! Pojavio se neki frajer?!“

Osmeh joj je bio širok i hrabar, videlo se da iza njega stoji veliki trud. Zbog toga sam se osetila kao da mi je elastičnom gumicom pogodila srce. Ipak, uzvratila sam joj osmeh, osetivši kako mi se rumenilo prikrada na obraze. „Zove se Aron i izašli smo samo nekoliko puta“, počela sam.

„I nisi ga pomenula cele nedelje? Šta mu fali?“, našalila se i šaljivo me udarila.

„Pa, možda od toga neće ispasti ništa. A zabavljanje je, ono kao, najnezanimljivija tema za priču.“ Podrugljivo sam se osmehnula. „Nisam htela da budem od onih devojaka koje ne prestaju da brbljaju o mladiću koga jedva poznaju.“

„Ne brini. Znam da si uvek imala problema sa samopouzdanjem kad je reč o momcima.“ Razrogačila je oči kao da je neko drugi to rekao. „O bože, nije trebalo tako da ispadne.“

Te reči su me pogodile, ali odmahнула sam glavom. „Ne, istina je. Znaš koliko mi je teško da se otvorim nekome ko mi se sviđa. A taaako retko mi se neko uopšte i *dopadne*.“

„Tako je. Pa, imaš ružnu naviku da biraš mladiće koji ti nisu ni prineti umesto da se ponašaju prema tebi kao prema kraljici jer to zaslužuje.“ Osmehnula se. „Hajde, pričaj mi o njemu! Drži li te kao malo vode na dlanu kao što bi trebalo?“

Prasnula sam u smeh i osetila kako mi se ramena opuštaju. „Ne još, ali mislim da bi ovaj mogao biti dobar.“ Ispričala sam joj za Arona, skrećući pogled kad god mi se učinilo da se previše ozareno smeškam. Kakvo olakšanje što je ta tajna smekšala i rastopila se. Kristen je slušala blistavih očiju i skupljenih dlanova, povremeno prateći moje brbljanje radosnim tapšanjem. Pružala mi je toliko podrške i ohrabrenja, toliko uzbuđena, da sam zaboravila da istaknem nešto što sam se zaklela da ću otvoreno reći: *Ne dajem mu prednost nad tobom*.

Bila je subota te su se u restoranima koji su sinoć bili mračni palila svetla i brisala prašina s tremova. Izabrale smo jedan ušuškan

koji je nudio čorbast pasulj i izdašne proje. Kristenina brošura nije pogrešila: konobar je potvrdio da jeftini autobusi stižu iz Santijaga, Valparaisa i pustinje Atakama. Gledale smo kako pridošlice prolaze. Dve devojke sjajne kose i ptičjih kostiju sele su u ugao i pored sebe spustile ogromne ruksake nalik platnenim zamenama za pratioce. Sad je bilo vreve, pokreta, energije slične našoj. Kristen se i dalje ponašala normalno – energično i veselo – a meni se zavrtilo u glavi od olakšanja. Od same pomisli na to da je razočaram napravila mi se goruća knedla zebnje i griže savesti.

Na ulici me je uhvatila za ruku i pokazala nebo: brojni slojevi zvezda sjajnih poput vatrometa, kao da je neko oprao staklo koje nas deli od neba. Zinula sam i prebacila joj ruku preko ramena.

„To smo mi.“ Uperila je prstom tik iznad horizonta. „Vidiš li one dve zvezdice? Očigledno je.“

Bilo je budalasto, ali nekako savršeno; zvezde su bile iste veličine, jedna blizu druge odmah iznad planinskog vrha. „Koja si ti, a koja sam ja?“

Obe smo zaškiljile. „Ti si ona leva, rozikasta“, rekla sam.

„Baš sam to htela da kažem! Ti si ista zelenkasta.“

„Čini mi se da je plavičasta.“

„To baš liči na nešto što bi zelenkasta zvezda rekla.“ Opijeno smo gledale ta dva svetlucava zrna graška u mahunama udaljena više svetlosnih godina. Tople i jedna uz drugu, baš kao i nas dve.

„Hajdemo na piće“, predložila je Kristen pa smo produžile dalje.

Večeras je mnogo novih lokala otvoreno: mračni izlozi pretvorili su se u bašte s lampicama okačenim na rešetke koje pridržavaju vinove loze. Naručivale smo jednu bocu jeftinog čileanskog vina za drugom – sire, kaberne sovinjon i šardone. Đuskale smo uz pop pesme, kako američke tako i domaće, i ispraznile bezbroj činija sa začinjenim kukuruznim zrnima, ližući prste posle svake.

Otišla sam u toalet i zadržala se neko vreme – prvo da bih se domogla rolne toalet-papira od uzrujane radnice, zatim da nađem nekoga ko će držati vrata kabine zatvorenim i konačno da nastavim živahan razgovor s neznankom koja mi je pomogla, a ispostavilo se da mi nije sasvim strana: bila je to jedna od one dve sitne crnokose bekpekerke koje sam primetila u restoranu, došla je iz Londona i sjajno smo se složile.

Izašla sam u baštu i zbunjeno se zapiljila: neko je sedeo za mojim stolom. Ali možda sam pogrešila sto... ? Ne, eno je Kristen naspram njega i klima glavom, brade naslonjene na šaku. A on je imao jednodnevnu bradicu, crnu kosu vezanu u kratak rep i toliko je preplanuo da mu je koža blistala poput ćilibara na prigušenoj svetlosti. Kao žeravica u logorskoj vatri.

Prešla sam u drugi deo bašte i stala nad njima. Odjednom je sve izgledalo pogrešno. Odmah sam to osetila, na njenom licu, u njenom držanju, krutoj ravni njenih leđa. Grudi su mi se sledile, ledenice iznutra.

„Ovo je Paolo“, prekinula ga je usred rečenice. „Iz Španije je. Upravo mi priča kako godinu dana putuje po Južnoj Americi.“

Osmehnuo se i okrenuo prema meni. „Pomislio sam da i tvoja drugarica Nikol putuje sama.“ Slegnuo je ramenima. „Ali za devojke je mnogo sigurnije da to rade s drugaricom.“

Nisu ledenice – nešto oštrije, kao da mi se celo telo duboko zamrzlo.

„Ovo je Džoun“, kazala je Kristen. Mahnula je prema meni, ali nije skidala pogled s njega. „Ona je najbolja prijateljica koju bi devojka mogla da poželi.“